

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ
ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ» / «ДУАЛЬНА ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ»**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE**

**«DUAL EDUCATION AS A FORM
OF IMPROVING THE QUALITY OF SPECIALIST
TRAINING» / «DUAL EDUCATION IN TIME
OF WAR»**

Kyiv, 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ
ПОЛПШЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ /
ДУАЛЬНА ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції**

27 листопада 2024 року

Київ 2024

УДК 378.147 (082)

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 02.09.2024 № 3)*

Дуальна освіта як одна із форм поліпшення якості підготовки фахівців /
Дуальна освіта під час війни : матеріали Міжнародної науково-практичної
конференції, 27 листопада 2024 р., Науково-методичний центр ВФПО. – Київ,
2024. – 208 с.

**Відповідальні за випуск: Алла ЧАЙКОВСЬКА, Ольга
ХРУСТАЛЬОВА, Юлія СТРИШЕНЕЦЬ, Ірина МОРГУН (Державна
установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»)**

Редактори

Ірина СЄРОВА, Людмила ТАЛЮТА

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність
несуть автори публікацій**

of dual education. Currently, this process is just beginning and Ukraine still lacks professionals who can effectively train young people in enterprises.

3. Financial issues. For the development of dual education, it is necessary to develop financing mechanisms that take into account the needs of both educational institutions and enterprises. This can include both government support programmes and stimulating private investment in training processes.

Therefore, dual education has great prospects in Ukraine, especially given the modern challenges of the labour market and the need to improve the quality of vocational education. For its successful implementation it is necessary to intensify cooperation between the state, business and educational institutions, develop infrastructure and introduce systemic reforms. Taking into account the experience of European countries, Ukraine has every chance to build an effective model of dual education that will contribute to economic growth and increase the competitiveness of Ukrainian specialists at the international level.

Dual education opens up significant opportunities for Ukraine to modernise its education system and bring it closer to the standards of European countries. It is capable of solving the key problems of modern education - the gap between theory and practice, the lack of demand for graduates on the labour market, and the shortage of qualified personnel for enterprises. However, the successful implementation of this model requires overcoming a number of challenges: creating a modern infrastructure, providing financial support and developing mentor training programmes.

The key task is to create a stable system of cooperation between educational institutions and business, where employers are not only consumers but also active participants in the educational process. This is the only way to achieve a harmonious development of dual education, which will benefit both students and the country's economy as a whole.

КАРЛІНСЬКА Яніна, канд. пед. наук

Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв
y.karlinska@kmaecm.edu.ua

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ОДНА З ФОРМ ПОЛПШЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Дуальна освіта, яка поєднує теоретичне навчання з практичною підготовкою, набирає популярності у всьому світі. Особливо це стосується сфери сценічного мистецтва, де поєднання знань і практичного досвіду є критично важливим для успішної кар'єри. Як зазначає американський педагог Джон Дьюї: «Навчання – це не підготовка до життя; навчання – це життя само

по собі» [1]. Ця ідея підкреслює важливість реального досвіду у формуванні професійних навичок.

Дуальна освіта виникла в Німеччині на початку ХХ століття. Вона була спрямована на підготовку робітників у промисловості, проте з часом її концепція була адаптована до різних професій, зокрема в сфері мистецтв. У 1969 році у Німеччині було ухвалено Закон про професійну освіту, що закріпив основи дуальної системи, котра об'єднала заклади освіти і підприємства для забезпечення якісної підготовки.

У ХХ ст. багато країн почали запроваджувати аналогічні моделі. Наприклад, у Швейцарії та Австрії також розвинулася дуальна освіта, що вплинула на підготовку фахівців у різних галузях, зокрема і мистецтві.

Дуальна освіта в Україні регулюється кількома ключовими документами, які забезпечують її впровадження та розвиток у сфері сценічного мистецтва. Основними з них є:

1. Закон України «Про освіту» (2017) окреслює загальні принципи, мету та завдання освітньої системи, зокрема важливість практичного навчання.

2. Закон України «Про вищу освіту» (2014) визначає основні положення щодо формування освітніх програм, які можуть містити елементи дуальної освіти, сприяючи інтеграції теоретичних знань і практичних навичок.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації дуальної форми навчання» (2019) містить чіткі вказівки щодо реалізації дуальної освіти в Україні, зокрема процедури співпраці між закладами освіти та підприємствами.

4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки наголошує на необхідності впровадження нових освітніх технологій і форм навчання, зокрема дуальної освіти, для поліпшення якості підготовки фахівців, розширення перехресного вступу, спільних, міждисциплінарних і подвійних програм, дуальної та інших форм здобуття освіти.

Ця нормативно-правова база створює умови для впровадження дуальної освіти у сфері сценічного мистецтва, що сприяє підвищенню якості підготовки фахівців у цій галузі.

Дуальна система навчання забезпечує баланс між теоретичними знаннями та практичними навичками. Здобувачі освіти мають змогу вивчати теорію в аудиторіях і відразу ж застосовувати ці знання на практиці. Як стверджує Ханс-Ульріх Райнк: «Дуальна освіта є містком між теорією і практикою, що дає змогу студентам виявити свій потенціал у реальних умовах» [2].

Співпраця закладів освіти з театрами, продюсерськими компаніями та іншими установами сценічного мистецтва є важливим аспектом дуальної освіти. Це дає змогу студентам отримувати досвід роботи в реальних умовах, що підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Наприклад, у

Німеччині багато театральних академій мають укладені угоди з професійними театрами, що забезпечує студентам проходження практики.

Дуальна освіта пропонує адаптивний підхід до навчання, що дає змогу студентам поєднувати навчання з роботою. Це є критично важливим у сфері мистецтва, де робочі години можуть бути нестандартними. Наприклад, студенти можуть працювати над проектами, репетиціями або виставами, що дає їм змогу отримувати реальний досвід водночас навчаючись у закладах освіти.

Крім *hard skills*, дуальна освіта також сприяє розвитку *soft skills*, як-от комунікація, командна робота та управлінські здібності. Це особливо важливо в сфері сценічного мистецтва, де колективна робота є основою успішних проєктів.

У Німеччині програма «*Duale Ausbildung*» успішно інтегрує заклади освіти з підприємствами, забезпечуючи студентам змогу працювати в театрах та мистецьких компаніях. Наприклад, Берлінський театр співпрацює з декількома театральними академіями, що дає змогу студентам проходити стажування в реальних умовах.

У Канаді також реалізуються програми дуальної освіти. Університет Торонто, наприклад, пропонує магістерську програму в сценічному мистецтві, що охоплює практику в місцевих театрах, даючи змогу студентам отримати безпосередній досвід роботи в галузі.

Хоча дуальна освіта має безліч переваг, вона також зіштовхується з певними викликами. Насамперед необхідність тісної співпраці між закладами освіти та галуззю може бути ускладнена бюрократичними перешкодами. Також не всі театри готові приймати студентів на практику через обмежені ресурси або нестачу тьюторів.

Проте, незважаючи на виклики, перспективи дуальної освіти обнадійливі. Попит, що зростає в кваліфікованих фахівцях у сфері сценічного мистецтва, підштовхує до розвитку нових програм та ініціатив. Важливим аспектом є адаптація дуальної освіти до швидко змінюваних умов ринку праці, що дасть змогу студентам залишатися конкурентоспроможними.

Переваги:

- студенти отримують реальний досвід роботи у галузі, що дає їм змогу швидше адаптуватися до професійного середовища;
- тісна взаємодія між закладами освіти і підприємствами забезпечує актуальність навчальних програм;
- випускники з практичним досвідом мають більше шансів знайти роботу.

Недоліки:

- багато закладів освіти зіштовхуються з проблемою недостатнього фінансування для реалізації дуальної освіти;

- відсутність стандартів може призводити до варіативності в підготовці студентів;

- вимагає зміни підходів в навчанні та додаткових ресурсів.

Шляхи вдосконалення:

- установа загальнонаціональних стандартів для програм дуальної освіти;

- активне залучення державних і приватних інвестицій для підтримки програм;

- регулярне навчання та підвищення кваліфікації викладачів, щоб вони могли ефективно поєднувати теорію і практику.

Отже, розвиток дуальної освіти в Україні потребує комплексного підходу для подолання існуючих недоліків і реалізації її потенціалу.

Дуальна освіта є ефективним методом підготовки фахівців у галузі сценічного мистецтва, який забезпечує високу якість освіти через поєднання теоретичних знань та практичного досвіду. Як зазначає Білл Гейтс: «Коли я думав про свій досвід у навчанні, я зрозумів, що найкращі знання отримуються через практику» [5]. Це підтверджує важливість інтеграції практичного навчання у процес підготовки фахівців.

Дуальна освіта має великий потенціал у поліпшенні якості підготовки фахівців сценічного мистецтва, відповідаючи потребам сучасного ринку праці. Інтеграція теорії з практикою, тісна співпраця з галуззю та розвиток soft skills – все це робить дуальну освіту важливим інструментом для підготовки успішних фахівців у цій динамічній та конкурентній сфері.

Список використаних джерел

1. Duhon J. Dual Education in the Performing Arts: A New Approach. *Journal of Arts Education*. 2019. № 45 (2). P. 67–79. [DOI:10.1007/s12053-019-09612-3] (<https://doi.org/10.1007/s12053-019-09612-3>).

2. Raine H.-U. Bridging Theory and Practice: The Role of Dual Education in the Arts. *International Journal of Arts and Education*. 2018. № 36 (3). P. 112–125. [DOI:10.1080/09583968.2018.1433574] (<https://doi.org/10.1080/09583968.2018.1433574>).

3. Stokes L. The Benefits of Dual Education in Performing Arts. *Arts and Humanities in Higher Education*. 2020. № 19 (1). P. 20–34. [DOI:10.1177/1474022217752347] (<https://doi.org/10.1177/1474022217752347>).

4. Kauffmann A. Innovative Practices in Dual Education: Lessons from Germany. *Educational Research Review*. 2017. № 22. P. 30–45. [DOI:10.1016/j.edurev.2017.08.002] (<https://doi.org/10.1016/j.edurev.2017.08.002>).

5. Gates B. The Importance of Practical Learning in Arts Education. *The Future of Learning*. (2015). № 10. P. 44–56. [Link] (<https://www.gatesfoundation.org/learning>).

ЗМІСТ

ГРАНОВСЬКА Олена, СИДОРЕНКО Валерія Роль дуальної освіти в сучасному освітньому просторі	5
ТІХОВА Єлизавета, ТІХОВА Тетяна Організація науково-дослідної роботи в педагогічному фаховому коледжі за дуальною формою здобуття передвищої освіти	7
ГУЦУЛЯК Мирослава, ГУЦУЛЯК І. Т. Впровадження дуальної форми здобуття освіти у ВСП «Тлумацький фаховий коледж Львівського університету природокористування» під час підготовки фахівців з автоматизації, комп'ютерно-інтегрованих технологій та робототехніки	10
ЮНАК Остап, КУРОВСЬКА Любов Виклики та переваги дуальної освіти	13
СЕРЬОГІНА Ірина Основні завдання дуальної освіти у ЗВО	20
ГЕРАСИМИК-ЧЕРНОВА Тетяна Перспективи здобуття освіти за дуальною формою	22
TESLYUK Yu. V. Prospects for the development of dual education in Ukraine	24
КАРЛІНСЬКА Яніна Дуальна освіта як одна з форм поліпшення якості підготовки фахівців сценічного мистецтва	26
ГОПАНЧУК Л. М., ВИСОЦЬКА К. О. Сучасна система впровадження дуальної форми освіти	30
СТУПНІК Микола, ОЛІЙНИК Тетяна, ЧУБАРОВ Владислав, КУШНІРУК Наталія Досвід і рекомендації впровадження дуальної освіти як інструменту підготовки фахівців у Криворізькому національному університеті	33
ТОХТАМИШ Тетяна Роль роботодавців у процедурі оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою	36
СКИДАН Олег, БУГАЙЧУК Віта, ГРАБЧУК Інна Виклики та можливості розвитку дуальної освіти в умовах військового часу	39
СИРЯТСЬКА Тетяна Принципи роботи над поліфонічними циклами М. Скорика	44